

ՀՀ ԳԱԱ Վ. Համբարձումյանի անվ.
Բյուրականի աստղադիտարանի
գիտական և գիտակազմակերպական
գործունեության
2020թ. տարեկան հաշվետվություն

8 դեկտեմբերի 2020, Բյուրական

Ներկայացվող հարցերը

- Կարգավիճակը և կառուցվածքը
- Կադրերը
- Գիտական գործունեությունը
- Գիտատեխնիկական հարցերը
- Տնտեսական գործունեությունը
- Ֆինանսները
- Իրավական հարցերը
- Թագավարակի (COVID-19) ստեղծած իրավիճակը
- ԲԱ և ռազմական դրությունը
- ԲԱ 75-ամյակին ընդառաջ

ԲԱ կարգավիճակը

- ՀՀ ազգային արժեք: Բազային ծրագիր Ա-3 «Անկայուն երևույթների դերը տիեզերական օբյեկտների էվոլյուցիայում»
- ՄԱՄ տարածաշրջանային կենտրոն (IAU SWCA ROAD)
- Մարգարյանի շրջահայությունը՝ ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի «Աշխարհի հիշողություն» փաստագրական արժեք
- ԲԱ այգին՝ որպես դենդրոպարկ
- Եզակի ճարտարապետական համալիրը
- ԲԱ-ն՝ որպես գիտական տուրիզմի կենտրոն (ՏՀԻ և ՄԱՄ)
- ՀՀ ազգային հերոս Վիկտոր Համբարձումյանի տուն-թանգարանը

ԲԱ կառուցվածքը, անձնակազմը

ՏՆՕՐԵՆ	
ԳԻՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ	ՏՆՕՐԻՆՈՒԹՅՈՒՆ
ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆՆԵՐ	Փոխտնօրեն Գիտական քարտուղար
Տեսական աստղաֆիզիկա Բարձր էներգիաների աստղաֆիզիկա Աստղագիտական շրջանայություններ Անկայուն երևույթներ Երիտասարդ աստղային օբյեկտներ Աստղաքիմիա, աստղակենսաբանություն և ԱՄ Ակտիվ գալակտիկաներ Տիեզ. կոմպակտ օբյեկտներ և ռելատ. գրավիտացիա Պատմամշակութային աստղագիտություն	ԿԱԴՐԵՐԻ ԲԱԺԻՆ ՀԱՇՎԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ ԻՆԺԵՆԵՐԱՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԱՆՁՆԱԿԱԶՄ Ինժեներներ և տեխնիկներ Մեխանիկական արհեստանոց
ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԱՅԻՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐ	ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՆՁՆԱԿԱԶՄ Վարորդներ Բանվորներ և այգեպան Պահակներ Հավաքարարներ
Դիտողական աստղագիտության բաժին 2.6մ աստղադիտակ Շմիդտի համակարգի 1մ աստղադիտակ Փոքր աստղադիտակներ	ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱՂԵՐԻ ԲԱԺԻՆ Լրատվական և գովազդային ծառայություն Ֆոնդհայթայթում Միջոցառումների համակարգում Հրատարակչություն Այցելությունների ծառայություն Վ. Համբարձումյանի տուն-թանգարան Հանրային և կրթական ծրագրեր
Աստղաինֆորմատիկայի բաժին Համակարգչային ցանց և համացանց ԲԱ համացանցային կայքէջ Գիտական գրադարան Դիտողական արխիվ Հայկական վիրտուալ աստղադիտարան Հաշվողական աստղաֆիզիկա, աստղալիճակագրություն	ԵՐԻՏԵՈՐՀՈՒՐԴ, ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐ
Կիրառական աստղագիտության կենտրոն	
ՄԱՄ տարածաշրջանային կենտրոն	

Կադրեր

Գիտաշխատողներ

35+1

ՀՀ ԳԱԱ ակադ.	-	գլխավոր գ.ա.	3
ՀՀ ԳԱԱ թղթ-անդամ	1	առաջատար գ.ա.	6
Գիտության դոկտորներ	5	ավագ գ.ա.	9
Գիտության թեկնածուներ	19	գիտաշխատող	7
Առանց գիտ. աստիճանի	11	կրտսեր գ.ա.	8
Ասպիրանտներ	1	ավագ լաբորանտ	2

Այլ աշխատակիցներ

63

Գիտա-օժանդակ	7	Վարորդներ	3
Հաշվապահություն	3	Բանվորներ	6
		Պահակներ	19
Ինժեներներ	7	Հավաքարարներ	5
Տեխնիկներ	7	Այլ տնտեսական	6

Գիտահետազոտական բաժիններ

- Տեսական աստղաֆիզիկա (Արթուր Նիկողոսյան, 3)
- Բարձր էներգիաների աստղաֆիզիկա (Գագիկ Տեր-Ղազարյան, 1)
- Տիեզերական կոմպակտ օբյեկտներ և ռելյատիվիստական գրավիտացիա (Արմեն Սեդրակյան, Գերմանիա, 3)
- Աստղագիտական շրջահայություններ (Արեգ Միքայելյան, 7)
- Անկայուն երևույթներ (Հայկ Հարությունյան, 6)
- Երիտասարդ աստղային օբյեկտներ (Տիգրան Մադաթյան, 3)
- Աստղաքիմիա, աստղակենսաբանություն և արտաբեգականային մոլորակներ (Արարատ Եղիկյան, 4)
- Ակտիվ գալակտիկաներ (Ռուբեն Անդրեասյան, 4)
- Պատմամշակութային աստղագիտություն (Գրիգոր Բրուտյան, 3)
- ԳՀ բաժիններից դուրս՝ Է.Ս. Պարսամյան, Ա.Լ. Գյուլբուդաղյան

«Աստղագիտական շրջահայություններ»

Ակտիվ գալակտիկաներ

Ստեղծվել է համասեռ ԱԳՄ-ների ընտրանք՝ Hamburg-ROSAT (HRC) և Byurakan-Hamburg-ROSAT (BHRC) կատալոգներից: Դրանք իրենց հերթին ROSAT Bright Source (BSC) և ROSAT Faint Source (FSC) կատալոգների աղբյուրների նույնացումներն են: Ընդամենն ընդգրկված է 4253 ռենտգենյան ԱԳՄ: Դրանցից 198-ի համար կատարվել է SDSS սպեկտրների հիման վրա դասակարգում: Կատարվել է ընտրանքի վիճակագրական ուսումնասիրություն: Կատարվել է ռադիո ճառագայթում ունեցող 96 ԱԳՄ-ների օպտիկական սպեկտրների դասակարգում SDSS շրջահայության հիման վրա: Մշակվել են քվադարների և Սեյֆերտի տիպի գալակտիկաների առաքման սպեկտրների նուրբ դասակարգման սկզբունքները: Ներմուծվել են ենթադասեր քվադարների և նոր ենթադասեր նեղ գծերով Սեյֆերտների, ինչպես նաև բաղադրյալ սպեկտրներով ԱԳՄ-ների համար: FBS և SBS գալակտիկաների համար SDSS-ից վերցված սպեկտրների համար կատարվել է մանրակրկիտ սպեկտրալուսաչափական ուսումնասիրություն, որի արդյունքում հաշվվել են ջրածնի, թթվածնի, ազոտի, ծծմբի, գծերի հարաբերական ինտենսիվությունները, ջրածնի H α գծում կլանումը:

Ուշ տիպի աստղեր

Գայա DR2-ի հիման վրա ուսումնասիրվել են FBS 127 թույլ ածխածնային աստղերը, որոնցից 56՝ AGB և 71՝ վաղ CH դասի հսկա աստղեր: 75-ի համար հասանելի են տեսագծային արագությունները, այդ թվում 9-ն ունեն 200 կմ/վ-ից ավելի տեսագծային արագություններ: Կառուցվել է Հերցշպրունգ-Ռասելի դիագրամը և գնահատվել են հեռավորությունները: Բոլոր աստղերը պատկանում են Գալակտիկայի հալոյին և գտնվում են Արեգակից մինչև 14 կակ և Գալակտիկայի հարթությունից մինչև 8 կակ հեռավորության վրա:

«Աստղագիտական շրջահայություններ»

Հոդվածներ (20)

- Astrophysics (Ap) – 3
- Astronomische Nachrichten (AN) – 1
- Frontiers in Astronomy and Space Sciences (Front. Astron. Space Sci.) – 1
- Publ. Astron. Soc. Australia (PASA) – 1
- Astronomy & Computing (A&C) – 1
- Astronomical and Astrophysical Transactions (AApTr) – 1
- Communications of BAO (ComBAO), Vol. 67, Issue 1 – 5
- Communications of BAO (ComBAO), Vol. 67, Issue 2 – 7

Դրամաշնորհներ, նախագծեր, մրցանակներ (14)

- ՀՀ առավել արդյունավետ գիտաշխատող 2020-2021
- ANSEF 2020 – 1
- VA Prize Research Grants 2019-2020 – 3
- ԲԱ – Ռուսկոսմոս (ՌԴ «Աստղ. գիտ. կենտրոն») Տիեզերական բեկորների մշտադիտում
- ԲԱ դիտողական արխիվի թվայնացման նախագիծ 2020-2021
- ՀՀ Նախագահի 2020թ. մրց. ֆիզիկայի զարգացման բնագավառում (Պողոսյան մրցանակ)
- ArVO-GAVO համագործակցություն
- COST Action CA18104 “*Revealing the Milky Way with Gaia*” (2019-2023)
- Erasmus+ ԲԱ և LATMOS UVSQ (Ֆրանսիա), «Տիեզեր. հետազ. և տեխնոլոգ.» (2019-2022)
- Erasmus+ IAU SWCA ROAD և IAU EROAD միջև «Project Management» (2020-2023)
- VA Prize գիտ. միջոցառումների կազմակերպման դրամաշնորհ 2020 – 2 (7BISS և ASBD-2)

«Աստղագիտական շրջահայություններ»

Գործուղումներ (7)

- 16.01.2020, EC, Brussels (Belgium), H2020 Space 32nd Programme Committee meeting; Ա. Մ. Միքայելյան
- 14-17.01.2020, Barcelona (Spain); COST Action CA18104 “*Revealing the Milky Way with Gaia*” Training School: *Milky Way size Galaxy formation and high-performance computing* – Գ. Ա. Միքայելյան
- 28-29.01.2020, IAU OAD, Cape Town (South Africa), IAU OAD/ROADs face to face meeting; Ա. Մ. Միքայելյան, Գ. Ա. Միքայելյան
- 30-31.01.2020, OAD, Cape Town (South Africa), International Science Council's (ISC) workshop “Science for Development”; Ա. Մ. Միքայելյան, Գ. Ա. Միքայելյան
- 12-15.03.2020, Ստեփանակերտ, Արցախ; Համագործակցություն ԲԱ – ԱՀ Կրթության և գիտության նախարարության միջև, դասախոսություն, քննարկումներ; Ա. Մ. Միքայելյան

Գիտաժողովներ և դպրոցներ (35), 20 զեկուցում

Սեմինարներ (7)

- 10.02.2020 Ա. Մ. Միքայելյան – Financial opportunities for astronomers
- 27.02.2020 Ա. Մ. Միքայելյան – Review seminar of BAO research department “Astronomical Surveys”
- 08.06.2020 Հ. Վ. Աբրահամյան – Ակտիվ միջուկով գալակտիկաների ռադիո բնույթը
- 15.06.2020 Հ. Վ. Աբրահամյան – 1400 ՄՀց-ում ռադիո փոփոխականություն ունեցող աղբյուրների օպտիկական փոփոխականությունը
- 22.06.2020 Հ. Վ. Աբրահամյան – Բլազարների օպտիկական փոփոխականությունը
- 03.08.2020 Գ. Ռ. Կոստանդյան – Revised and updated catalogue of the FBS of Late-Type Stars: 2nd edition, Study of Faint Galactic Carbon Stars from the First Byurakan Spectral Sky Survey. IV. GAIA DR2 Data
- 23.11.2020 Կ. Ս. Գիզոյան – M giants found in the First Byurakan spectral sky survey database. V. Gaia DR2 data

Դասախոսություններ (17)

Ատենախոսության պաշտպանություն (1)

«Անկայուն երևութներ», ղեկ.՝ Ֆ.-մ.գ. թ. Հ. Ա. Հարությունյան

- ✓ Մշակվել է ծրագիր՝ պարզ մեկ ջերմաստիճանային գորշ մարմնի մոդելի ճառագայթումը նկարագրող որոշ ֆիզիկական պարամետրերը որոշելու համար:
- ✓ T_d և $N(H_2)$ հաշվարկվել են G45.12+0.13 (IRAS 19111+1048), G45.07+0.13 (IRAS 19110+1045), G25.65+1.05 (IRAS 18316-0602), IRAS 05156+3643, IRAS 05162+3639, IRAS 05168+3634, IRAS 05177+3636 և IRAS 05184+3635 աստառաջացման տիրույթերի համար:
- ✓ Ցույց է տրվել, որ բոլոր IRAS աղբյուրների մոտ տեղակայված է երիտասարդ աստղային աղբյուրների խիտ աստղակույտեր:
- ✓ Ուսումնասիրվել են OB1 աստղասփյուռից արագ փախչող 4 աստղ՝ CD-41 4637, HD 75860, HD 298310 և Vela X-1 HMXB:
- ✓ Կատարվել է cD գալակտիկաների ֆիզիկական հատկությունների վերլուծություն: Ցույց է տրվել, որ դիտողական տվյալները ամբողջապես չեն պաշտպանում դրանց առաջացման վերաբերյալ տարածված վարկածները:

Դրամաշնորհ՝

Վ. Համբարձումյանի անվ. Դրամաշնորհ, “Երիտասարդ աստղային բնակչության ուսումնասիրությունը երեք ընդարձակ աստղասառաջացման տիրույթում”, ղեկ. Ֆ.-մ.գ. թ. Հ. Հարությունյան

Դասախոսական աշխատանք՝

Հ.Հարությունյան ԵՊՀ

Ե.Նիկողոսյան, Հայ-ռուսական համալսարան, Ֆրանսիական համալսարան

Գործուղումներ՝

Ն. Ազատյան՝ Իսպանիա (աստղագիտ. դպրոց), Նիդեռլանդներ (համագործակց.)

Հոդվածներ և զեկուցումներ

1. Azatyan N. M., Nikoghosyan E. H., Harutyunian H. A., Baghdasaryan D., Andriasyan D., Stellar population in two star-forming regions, "Communications of the Byurakan Astrophysical Observatory", v. 67, N 2, 6 p.,
2. Andriasyan D., Azatyan N. M., Nikoghosyan E. H., Baghdasaryan D., Far-infrared study of IRAS18316-0602 star-forming region, "Communications of the Byurakan Astrophysical Observatory", v. 67, N 2, 2 p.,
3. Azatyan N. M., Kaper L., Guo D., Runaway stars in Vel OB1 association, "Communications of the Byurakan Astrophysical Observatory", v. 67, N 2, 2 p.,
4. Harutyunian H. A., Observational Data Related to the Largest Galaxies of the Universe: What they Tell?, "Communications of the Byurakan Astrophysical Observatory", v. 67, N 2, 6 p.,
5. Harutyunian H. A., Nikoghosyan E. H., Azatyan N. M., On the Thermal Regime and Density in the Star-Forming Regions, "Communications of the Byurakan Astrophysical Observatory", v. 67, N 1, pp. 8-12,
6. Melikian N.D., Spectral observations of emission stars in the vicinity of Cyg OB7, "Astrophysics", v. 63, 2020, 70M

Օժանդակ դասագիրք, Հայկ Հարությունյան, «Գործնական աստղագիտություն», Երևան , աստղիկ գրատուն, 2019, 144 էջ;

Գիտակազմակերպչական գործունեություն

BISS 7 դպրոց՝ Ն. Ազատյան – LOC –ի քարտուղար, Դ. Անդրեասյան – LOC-ի անդամ;
ASBD-2 գիտաժողով Ն. Ազատյան – LOC –ի քարտուղար, Դ. Անդրեասյան – LOC-ի անդամ;

Young Stellar Objects department achievements in 2020

1. Main results

A star-forming core of Mon R1 association was discovered and studied in detail, many HH flows and IR sources found; particularly should be noted molecular hydrogen flows, found there.

Southern young cluster inside BBWo 192E (GM 1-23) nebula is studied in detail; Herbig-Haro flows are found around it.

The internal structure of HH 83 outflow was studied in great detail; unusual hydrodynamic phenomena were found and described.

Several very unusual stars with FUor-like features were discovered or/and studied, among them V565 Mon, V1686 Cyg and others. V1318 Cyg S, described by us in 2019, was studied by international consortium and found to be probable non-typical FUor.

2. No trips due to lockdown

3. **18T-1C329 theme is successfully finished.** T.Magakian again received grant as prolific scientist.

4. Publications in 2020:

Simultaneous photometric and spectral analysis of a new outburst of V1686 Cyg

H.R. Andreasyan, T.Yu. Magakian, T.A. Movsessian, Research in Astronomy and Astrophysics, 20, No.4, 53, 2020

Herbig-Haro flows around BBWo 192E (GM 1-23) nebula

T.Yu. Magakian, T.A. Movsessian, H.R. Andreasyan, J.Bally and A.S. Rastorguev, MNRAS 498, 5109-5115, 2020; [arXiv:2009.00642](https://arxiv.org/abs/2009.00642)

New Herbig-Haro objects and outflows in Mon R1 association

T.A. Movsessian, T. Yu. Magakian, S. N. Dodonov, MNRAS 500, 2440-2450, 2021 (already published); [arXiv:2005.04257](https://arxiv.org/abs/2005.04257)

Spectral investigation of V565 Mon star: probable FU Ori-like or chemically peculiar star?

H.R. Andreasyan, Researches in Astronomy and Astrophysics (in press), [arXiv:2009.09407](https://arxiv.org/abs/2009.09407)

Also proceedings: Simultaneous photometric and spectroscopic analysis of a new outburst of V1686 Cyg

H.R. Andreasyan, Proc. Conf. Stars and their Variability Observed from Space, Vienna, Aug 19-23, 2019. Eds.: C. Neiner, W. W. Weiss, D. Baade, R. E. Griffin, C. C. Lovekin, A. F. J. Moffat. University of Vienna, 2020, pp.193-195

«Աստղաքիմիա, աստղակենսաբանություն և արտարեգակնային մոլորակներ»

իսմի 2020 թ. հաշվետվություն

Կարևորագույն արդյունքները

1. Կատարվել է տեսական ուսումնասիրություն Երկրի մթնոլորտային օզոնի կոնցենտրացիայի վերաբերյալ, կախված տիեզերական մասնիկների (այդ թվում նաև անոմալ բաղադրամասի) հոսքի աճից: Այդ աճը տեղի ունի Արեգակի միջաստղային մոլեկուլային ամպով անցնելու ժամանակ: Ցույց է տրվել, որ Երկրի մթնոլորտում օզոնի կոնցենտրացիան նվազում է այդ դեպքում մոտ 2 կարգով ստրատոսֆերայում (20-30 կմ) և մեզոսֆերայում (50-60 կմ), բոլոր կարևոր հետևանքներով:

2. Կատարվել է տեսական ուսումնասիրություն կապված երկրի մակերեսին տեղակայված ժամանակակից մեծ և կառուցվող շատ մեծ օպտիկական հեռադիտակների կատարմանը (performance): Իրականացված հետազոտության շրջանակներում, տվյալ դիտակների համար, վերծանվել է օպտիկական հզորության փոփոխության հարաբերական վարքը լայն սպեկտրալ շերտում, մթնոլորտային տուրբուլենցիայի որոշակի պայմաններում –

Հակոբյան Արմեն:

1.Yeghikyan, A. The irreplaceable role of ubiquitous cosmic rays in the space chemistry: from the origin of complex species in interstellar molecular clouds to the ozone depletion in the atmospheres of Earth-like planets. Comm.BAO, 2020, 67, 37-54.

2.A.V. Hakobyan, Aperture shapes and the effectiveness of ground-based large and extremely large telescopes, 2020, MNRAS, vol. 496, issue 4, pp. 5414-5422:

Դրամաշնորհներ և մասնակցությունը միջազգային պրոյեկտներում

Համբարձումյանական գիտահետազոտական դրամաշնորհ՝ Եղիկյան Ա., Սամսոնյան Ա, Մարտիրոսյան Ժ, «Հեռանկարային նախակենսամոլեկուլները ակտիվ գալակտիկաներում եվ այլ մոլորակներում», 2019-2020.

Հոդվածները աշխատանքի մեջ.

- 1.A. Yeghikyan, J. Martirosyan "On survivability of PAH molecules in WR galaxies", submitted to "Astronomische Nachrichten". A refery report is received, need a revision.
- 2.Yeghikyan, A., Samsonyan, A. "On water ice survivability in AGN", in preparation, 22 գալակտիկաներ Սամսոնյանի ցուցակից, որոնց դիտվող ջրի սառույցի կլանման շերտերը չափվել են Սամսոնյանի կողմից.
- 3.Samsonyan, A. "Analysis of emission line width of [CII] 158 micron in AGN", in preparation, - 379 գալակտիկաներ, դիտված Hershel PACS միջոցով.
- 4.Yeghikyan, A. «Physics of the interstellar medium and galactic nebulae in the Byurakan Astrophysical Observatory in the past 75 years». To be presented to BAO75.
- 5.Yeghikyan, A. «Physics of the gaseous medium of active galaxies in the Byurakan Astrophysical Observatory in the past 75 years». To be presented to BAO75.
- 6.Մշակվել է ԲԱ 2.6մ դիտակի կատարելագործման հայեցակարգ, այդ թվում նաև ադապտիվ օպտիկայի առավել հարմար սխեմայի մշակում - Հակոբյան Արմեն:

Սեմինարներ.

Եղիկյան Ա. 04.05.2020. Գազադինամիկական հոսանքները աստղաֆիզիկայում՝ ակրեցիոն ներհոսքեր և արտահոսքեր

Ատենախոսություններ

- 1) Արարատ Եղիկյանի դոկտորական ատենախոսությունը, որը ընդունված էր պաշտպանության Երևանի պետական համալսարանում, 01.04.02 մասնագիտությամբ (տեսական ֆիզիկա), աշխատանքի վերնագիրը "Ատոմների և մոլեկուլների փոխակերպումները միջաստղային ամպերում և նախակենսամոլեկուլների առաջացումը" 304 էջ, հաջողությամբ պաշտպանվել է սեպտեմբերի 29, 2020 թ:
- 2) Սամսոնյան Անահիտը շարունակել է թեկնածուական թեզի հետ կապված իր հետազոտությունները: Թեզի վերնագիրն է՝ "[CII] 158 mkm emission line in dusty starburst galaxies", ղեկավար՝ պրոֆեսոր Դ. Վիդման (D. Weedman, USA).

«Ակտիվ Գալակտիկաներ» գիտահետազոտական բաժին

Բաժնի վարիչ՝ Ռուբեն Անդրեասյան

29 Նոյեմբեր 2020

- Օգտագործելով այսպես կոչված (плана́рные прибли́жения) մոտավորությունը կատարվել է Գալակտիկայի մագնիսական դաշտի ինվերսիայի մոդելավորում: Ցույց է տրվել, որ հնարավոր է այնպիսի մագնիսական դաշտերի գեներացիա, որոնցում Գալակտիկայի կենտրոնից հեռանալիս կարող են դիտվել շրջանային մագնիսական դաշտի ուղղության ինչպես մեկ անգամյա այնպես էլ երկու անգամյա փոփոխություն: Գալակտիկայի մագնիսական դաշտի ուսումնասիրությունը մեծ պտտման չափ (RM) ունեցող բարախիչների միջոցով համապատասխանում է տեսական արդյունքներին:
- Ցույց է տրվել, որ գալակտիկաներում, որոնց կենտրոնական տիրույթներից առկա է իոնացած գազի արտահոսք, պտտվող միջավայրում գործում է Բիրմանի (батарейный механизм) էֆեկտը, որի շնորհիվ միջավայրում զրոյից առաջանում է մագնիսական դաշտ, որը հետագայում կարող է ուժեղանալ այսպես կոչված դինամո մեխանիզմների միջոցով:
- Շարունակվել են ակտիվ գալակտիկաների՝ աստղառաջացման և/նաև ռադիո ակտիվություն ցուցաբերող առանձին գալակտիկաների մանրակրկիտ ուսումնասիրությունները և ընտրանքների ստատիստիկ ուսումնասիրությունները:
- Ia դասի գերնորերի վիճակագրության հիման վրա, դիտարկվում են Տիեզերքը նկարագրող երկու տիեզերաբանական մոդելներ: Դրանցից մեկը (զրո տիեզերական հաստատունով մոդելը) հայտնի էր մինչև 1998 թվականը, երբ Ia դասի գերնորերի վիճակագրությունից ստացվում էր, որ Տիեզերքի լայնացումն արագացող է: Դրանից հետո մեծ ճանաչում ստացավ հարթ տիեզերքի մոդելը: Մոդելների միջև ընտրություն կատարելու համար առաջարկվել է տեստ, հիմնված այն պնդման վրա, որ Ia գերնորերի բացարձակ մեծությունը չպետք է կախված լինի կարմիր շեղումից: Ստացված Հաբլի դիագրամի վերլուծությունը խոսում է զրո հաստատունով մոդելի օգտին: Այս մոդելի դեպքում անհրաժեշտ չէ ընդունել այնպիսի հիպոթետիկ նյութի գաղափարը, ինչպիսին է «Մութ էներգիան»:

- **С.А.Акопян, С.Н.Додонов, А.В.Моисеев, А.А.Смирнова, Панорамная спектроскопия галактик с очагами звездообразования. Исследование SBS0750+603В, *Астрофизика*, 63,57, 2020.**
- **Р. Р. Андреасян, Е. А. Михайлов, А. Р. Андреасян; Структура и особенности формирования инверсий Галактического магнитного поля; *Астрономический журнал*, , том 97, № 3, с. 179–189, 2020.**
- **A. P. Mahtessian, G. S. Karapetian, V. H. Movsisyan and L. A. Mahtessian, Absolute Magnitude Test: Testing Cosmological Models Based on Compilations of Supernovae SNe Ia “Union” and “Union2”; *Advances in Astrophysics*, Vol. 5, No. 1, February 2020, p. 18-36**
- **A. P. Mahtessian, G. S. Karapetian, V. H. Movsisyan, M. A. Hovhannisyan, L. A. Mahtessian; About Hidden Energy; *International Conference on Electron, Positron, Neutron and X-ray Scattering under the External Influences*; Yerevan-Meghri, Armenia 2019. Yerevan 2020. P. 18-25.**
- **M. A. Hovhannisyan, A. P. Mahtessian, L. A. Mahtessian, A. V. Sargsyan; Radio and Optical Radiation of Quasars and the Distribution of Objects around Them; *International Conference on Electron, Positron, Neutron and X-ray Scattering under the external Influences*, Yerevan-Meghri, Armenia 2019. Yerevan 2020. P. 26-32.**

- Աստղաֆիզիկա հանդեսում տպագրության մեջ է՝
- С.А.Акопян,С.Н.Додонов,А.В.Моисеев; “Панорамная спектроскопия галактик с очагами звездообразования. Исследование SBS1539+597”
-
- Բյուրականի աստղադիտարանում 2020թ. սեպտեմբերի 14-18 կայացած Astronomical Surveys and Big Data 2 (ASBD-2) Գիտաժողովում զեկուցվել են՝
- **Susanna HAKOPIAN:** *Exploring the Subsamples of SBS Galaxies: Cumulative Statistics*
- **Evgeny MIKHAILOV & Ruben ANDREASYAN:** *Biermann battery mechanism and its role in evolution of astrophysical magnetic fields*

«Տեսական աստղաֆիզիկա»

Տեսականորեն հետազոտվել են վաղ տիպի գերհսկա աստղերի սպեկտրների որոշ բնութագրերի փոփոխությունները, որոնք պայմանավորված են անընդհատ սպեկտրում ճառագայթման ցրմամբ: Բացահայտվել է այն երևույթի պատճառը, թե ինչպես անփոփոխ բոլոմետրիկ լուսատվության և մակերևույթի ջերմաստիճանի պայմաններում աստղը կարող է փոխել իր սպեկտրալ դասը: Պարզվել է, թե կախված իոնացման ջերմաստիճանից ինչպես և ինչ չափով է ճառագայթման ցրումը անընդհատ սպեկտրում ազդում ջրածնային սպեկտրի ինտենսիվության թռիչքների վրա: Բացահայտվել են այն պայմանները, երբ սկսում է գործել առաքման գծերի առաջացման Շուստերի մեխանիզմը: Վերջավոր երկրաչափական հաստություն ունեցող միաչափ միջավայրում ճառագայթային էներգիայի տեղափոխման ոչ գծային, կոնսերվատիվ խնդրում «գծային պատկերների» եղանակով բացահայտ տեսքով ստացված են կիրառական մի շարք ուղիղ ու հակադարձ խնդիրների լուծումներ: Ճառագայթային տեղափոխման տեսության պարզ խնդիրների դասական լուծումների քննությամբ վեր է հանվել նոր օրինաչափություն, որի շնորհիվ հնարավոր է դառնում անհամեմատ ավելի բարդ դեպքերում, ֆիզիկական թափանցիկ դատողություններից անմիջականորեն ստանալ համապատասխան խնդիրների բացահայտ լուծումները կամ դրանց որոշման հիմնական ֆունկցիոնալ առնչությունները: Վերլուծվել է EXor V1118 Ori աստղի մոտ երեք տարվա ընթացքում տեղի ունեցած արտավիժումները: Ստացվել են այդ աստղի վերջին երկու բռնկումների նոր դիտողական տվյալներ: Որոշվել են բռնկման սկզբի, մաքսիմումի և ավարտի պահերը, ինչպես նաև պայծառության մաքսիմումը, աճի ու նվազման տեմպերը հետ (դեկ.Ֆ.-մ. գ. դ. Ա. Նիկողոսյան):

Բյուրականի աստղադիտարանի “Բարձր էներգիաների Աստղաֆիզիկա” գիտա–հետազոտական բաժնի 2020թ.-ի գիտական աշխատանքների հաշվետվություն

- Իմ կողմից առաջարկված «սև խոռոչների միկրոսկոպիկական տեսության» շրջանակում, թվային ինտեգրումների միջոցով մոդելավորել և ուսումնասիրել եմ 137 միջին զանգվածով սև խոռոչների ներքին կառուցվածքը՝ հաշվարկելով ֆիզիկական բոլոր ինտեգրալ բնութագրիչները: Ուսումնասիրել եմ դրանց համապատասխան <<սերմնային>> սև խոռոչների աճի հիմնարար երևույթը, հաշվարկելով վերջիններիս զանգվածները, կարմիր շեղումները և աճի ժամանակահատվածները:
- «Լայնացող Տիեզերքի» դասական մոդելում, բավարար չափով հեռավոր աստղագիտական մարմնի հեռանալու ընդունված արագությունը գերազանցում է լույսի վակուումում տարածվելու արգությանը, ինչը ճգնաժամային իրավիճակ է առաջացրել (մոտավորապես մեկ դար) ֆիզիկական տեսության համար: Նշված հիմնարար դժվարությունը հաղթահարելու հանար, իմ կողմից առաջարկված մոտեցման մեջ աստղագիտական մարմնի կարմիր շեղումը դիտարկվում է որպես Տիեզերքի լայնացմամբ պայմանավորված «անվերջ փոքր սպեկտրալ շեղումների» գումար: Դա հնարավոր է դարձնում հաշվարկել աստղագիտական մարմնի «հեռանալու իրական արագությունը», ինչը արդեն չի հակասում ֆիզիկական տեսությանը, քանի որ այն մշտապես փոքր է մնում լույսի արգությունից:
 - Լուծել եմ վերոնշյալ մասնավոր խնդրի ընդհանրացված, առավել բարդ, խնդիրը կամայական Ռիմանյան տարածության համար:
 - ԲԱ-75 ամյակին նվիրված գրքում տպագրողության համար պատրաստել եմ երկու շրջահայացային (Review) հոդվածներ:

1. G. Ter-Kazarian, “Growth of accreting intermediate mass black hole seeds”, 22 pp. 2020, (submitted):
2. G. Ter-Kazarian, “On the kinematic interpretation of cosmological redshifts”, 15pp., 2020, (submitted),
3. G. Ter-Kazarian, “Relative velocity along the line of sight of luminous source in the Riemannian space-time”, 20pp. 2020 (պատրաստ է տպագրության),
4. G. Ter-Kazarian,, “On the supermassive compact celestial bodies: implications for high energy astrophysics”, (պատրաստ. ԲԱ-75 ամյակին նվիրված գրքի համար),
5. G. Ter-Kazarian, “Several novel aspects of geometry, particle and intense radiation physics”
(պատրաստ. ԲԱ-75 ամյակին նվիրված գրքի համար),

Պաշտոնական ընդհանուր եմ եղել, 2020թ.-ին, Հ. Աբրահամյանի «Ակտիվ գալակտիկական միջուկների ռադիո և օպտիկական հատկությունների ուսումնասիրություն» ֆիզ.մաթ. գիտ. թեկնածուի գիտական աստիճանի հայցման ատենախոսության համար:

Բաժնի վարիչ՝

Գ. Տեր-Ղազարյան

ԲԱ «Գերխիտ տիեզերական օբյեկտներ և ռելատիվիստիկ գրավիտացիա»

գիտահետազոտական բաժնի 2020թ. գիտական արդյունքներ

- Ուսումնասիրվել է նեյտրոնային աստղերի միաձուլումից (neutron star merger) առաջացած խտության տատանումների մարման ժամանակը՝ պայմանավորված միջուկային նյութի մածուցիկությամբ:
- Տատանումների մարումը կարող է էական ազդեցություն ունենալ միաձուլվող աստղերի դինամիկայում մի քանի ՄԷՎ ջերմաստիճան և մինչև մի քանի միջուկային խտություն ունեցող նյութում:
- Վերոնշյալ ուսումնասիրություններն ընդհանրացվել են ռելատիվիստիկ նյութի համար, ավելացվել է նաև մյուսների ներդրումը մածուցիկության մեջ (արդյունքները՝ շուտով):
- Մածուցիկության և տատանումների մարման ժամանակի հաշվարկն ընդհանրացվում է նաև հիպերոնային բաղադրիչ պարունակող գերխիտ նյութի համար:

Տպագրված աշխատանքներ

- M. Alford, A. Harutyunyan, A. Sedrakian, Bulk Viscous Damping of Density Oscillations in Neutron Star Mergers. Particles 3, 500-517 (2020) [18 pages]; arXiv:2006.07975 [nucl-th].

ԲԻԻՐԱԿԱՆԻ ԱՍՏՂԱԴԻՏԱՐԱՆ Պատմա-մշակութային աստղագիտության բաժին

Գրիգոր Բրուտեան (բաժնի վարիչ)
Հայկ Մալխասեան
Սոնա Ֆարմանեան

Կարեւորագոյն արդիւնքները

- Աստղագիտական եղանակների կիրառութեամբ ճշգրտուել է Չօրաց Քարեր կոչուող յուշարձանի տարիքը: Ստացուել է, որ այս վիմակերտ կառույցը պետք է կառուցուած լինի Ն.Ք. 31-րդ հազարամեակում, այսինքն, այն կառուցուել է մեզնից շուրջ 32500 տարի առաջ:
- Աստղագիտական միջոցների կիրառութեամբ փորձ է արուել ճշտելու հայկական «Վիշապ» կոչուող քարակոթողների տարիքը: Կատարուել է դրանց նոր դասակարգում, բացայայտուել են դրանց վրայի հիմնական պատկերների իմաստները: Պարզուել է, որ մեզ հասած վիշապակոթողները հարկ է բաժանել ձկնակերպ, ցլակերպ, խոյակերպ, արագիլների պատկերով եւ ցիռի (էշի) պատկերով խմբերի: Այդ խմբերից իւրաքանչիւրը կապուած է որոշակի կենդանակերպի հետ եւ տեղադրուել է այն դարաշրջանում, երբ ամառնամուտից 8 օր առաջուայ կետը գտնուել է այդ կենդանակերպի մէջ: Ստացուել է, որ ամենահին վիշապաքարերը ցիռի պատկեր ունեցողներն են, որ կանգնեցուել են մեզնից 31000 տարի առաջ:
- Գտնուել է միջոց՝ աստղագիտօրէն գնահատելու Սասնայ Ծռեր դիցավեպի մի դրուագի ստեղծման ժամանակը: Ստացուել է, որ այդ դրուագը (որտեղ Ծովինարը իր որդիներին Միջագետքից ուղարկում է Հայաստան) կարող էր ստեղծուած լինել մեզնից 17500 տարի առաջ:

- ճշգրտուել են Անանիա Շիրակունու Քննիկոնի ստեղծման հանգամանքները, ժամանակը, դրա բովանդակությունը եւ յետագայ ճակատագիրը: Յընթացս այդ ամենի ճշգրտուել են Անանիայի կենսագրութեան որոշ մանրամասներ:
- Բացայայտուել են Սասնայ Ծռեր դիցալէաի գլխաւոր գործող անձերի առնչութիւնները Կենդանաշրջանի համաստեղութիւնների հետ: Պարզուել է, որ Սասնայ Տան հերոսներից 10-ը իրենց զուգահեռներն ունեն Կենդանաշրջանի մէջ, երկու համաստեղութիւն առանց այդպիսի զուգահեռների են եւ Սասնայ Տան ամբողջ կառուցուածքն էլ ներդաշնակ է Նախահայկեան օրացույցի ներքին կառուցուածքին: Փորձ է արուել այդ հիման վրայ գնահատելու Սասնայ Ծռերի ընտանեկան տոհմաճառի կանոնակարգան, խմբագրման ժամանակը: Ստացուել է, որ մեզ հասած տարբերակով Սասնայ Ծռերի տոհմաճառը պիտի կարգաւորուած լինի մեզնից շուրջ 20000 տարի առաջ:
- ճարտարապետութեան եւ շինարարութեան Հայաստանի ազգային համալսարանի հետ համատեղ (Բիւրականի աստղադիտարանի գլխաւորութեամբ) կազմակերպուել եւ իրականացուել է մէկշաբաթեայ արշաւախումբ՝ Սիսիանի մօտ գտնուող Չօրաց Քարեր յուշարձանը մանրամասն չափագրելու նպատակով: 1 մմ ճշտութեամբ չափագրուել է յուշարձանի 20 հա տարածքը, յայտնաբերուել են աստղագիտական կարեւորութիւն ունեցող նոր քարեր եւ այլ իրողութիւններ:

Տպագրուած եւ տպագրութեան ներկայացուած աշխատանքները

1. **Malkhasyan H. A.**, The observation of Angegh-Vulture (Cygnus) constellation in Armenia 32 000 years ago, Communications of BAO, Vol. 67, Issue 1, 2020, pp. 27-36.
1. **Գ. Բրուտեան**, Հայկական «Վիշապ» քարակոթողների աստղագիտական թուագրման փորձ, «Էջմիածին», Դ, 2020, էջ 44 – 66:
2. **Գ. Բրուտեան**, Հայոց «Սասնայ Ծռեր» դիցավեպի մի դրուագի թուագրման փորձ աստղագիտական իրողութիւնների միջոցով, «Էջմիածին», Է, 2020, էջ 39 – 53:
3. **Grigor Broutian**, Anania Širakuni's K'nnikon and its Destiny, Orientalia Christiana Periodica, Roma, N 1, 2020, pp. 123 – 135.
4. **Grigor Broutian**, An Astronomical Attempt to Determine the Temporal Origin of an Episode of the Armenian Epic “Sasnay Tsrer”, Communications of BAO, (յանձնուած է տպագրութեան):
5. **Գրիգոր Բրուտեան**, Որոշ աստղագիտական-տիեզերական առնչութիւններ հայկական Սասնայ Ծռեր դիցավեպում, «Էջմիածին», (յանձնուած է տպագրութեան):
6. **Գրիգոր Բրուտեան, Հայկ Մալխասեան**, Զօրաց Քարեր յուշարձանի վերջին ուսումնասիրութեան որոշ նախնական արդիւնքների մասին, «Էջմիածին», (պատրաստ է տպագրութեան):
7. **Sona Farmanyany** – 3 հոդված ComBAO 67, 1-ում: 1 գիտաժողովի նյութերում:

Հրապարակումներ

Астрофизика/Astrophysics – Vol. 63, Issues 1-4 – 10 papers

ԲԱ հաղորդումներ (ComBAO) – Vol. 67-1 – 10 papers, incl. 4
from SWCA Reg. Workshop, Vol. 67-2 – 15 papers from ASBD-2

Այլ գրախոսվող ամսագրեր – A&A, MNRAS, PASA, AN, AdvAp,
ResAAp, Frontiers in A&SS, etc.

Proceedings of meetings – 4

Գրքեր – BAO-75; Հարությունյան Հ. Ա. - դասագիրք

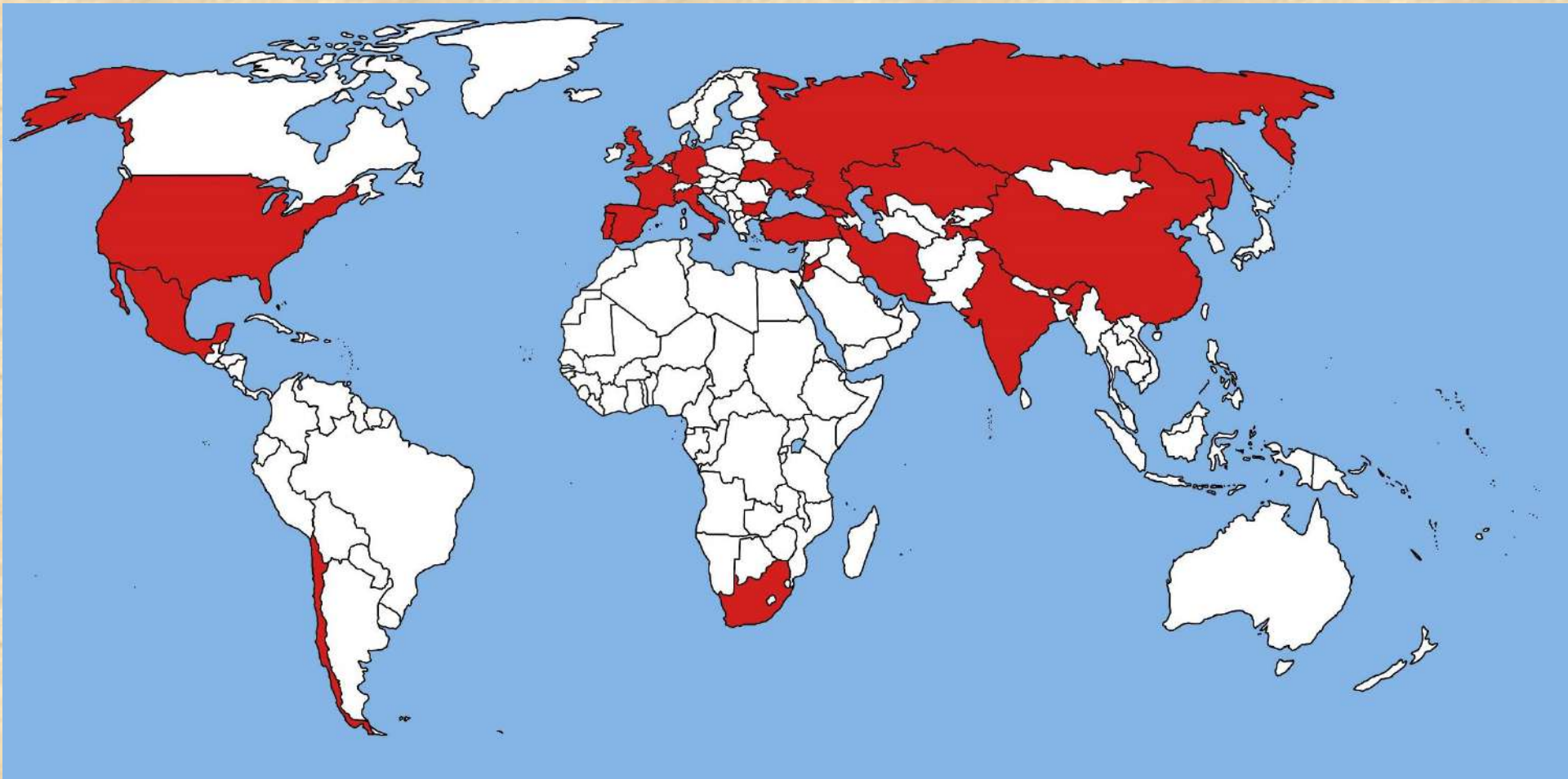
Այլ հրապարակումներ՝ electronic catalogs, preprints, abstracts,
popular articles

Գրախոսվող հոդվածներ

Ամսագիր	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Ընդամենը	Միջինը
Astrophysical Journal	3	1	2	0	0	0	0	6	0.86
Astronomical Journal	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00
Astronomy & Astrophysics	3	2	4	3	1	3	1	17	2.43
Monthly Notices of the RAS	1	0	5	1	2	3	2	14	2.00
Other international journals	3	6	14	11	10	8	8	60	8.57
АЖ / ПАЖ / AstBul	0	1	1	1	1	0	1	5	0.71
Астрофизика / Astrophysics	16	7	10	10	8	10	10	71	10.14
Communications of BAO	0	0	0	12	28	15	25	80	11.43
Other local journals	0	0	0	1	0	1	2	4	0.57
Ընդամենը միջազգային	10	10	26	16	14	14	12	102	14.57
Ընդամենը տեղական	16	7	10	23	36	26	37	155	22.14
Ընդամենը	26	17	36	39	50	40	49	257	36.71

Միջազգային համագործակցություն

23 պետություն

Գիտական նախագծեր, դրամաշնորհներ

ԳԿ թեմատիկ դրամաշնորհ (2018-2020)՝ Տիգրան Մաղաքյան

ԳԿ առավել արդյունավետ գիտաշխատող. Տիգրան Մաղաքյան, Արեգ Միքայելյան

ԳԿ առավել արդյունավետ երիտ. գիտաշխատող. Սաթենիկ Ղազարյան

ԳԿ գիտաժողովների և երիտասարդական դպրոցների աջակցության դրամաշնորհներ (2)

ANSEF դրամաշնորհ (2020)՝ Գոռ Միքայելյան

Համբարձումյանական հետազոտական դրամաշնորհներ (8, 2019-2020)՝ Հայկ Աբրահամյան, Ռուբեն Անդրեասյան, Գրիգոր Բրուտյան, Կամո Գիգոյան, Արարատ Եղիկյան, Հայկ Հարությունյան, Տիգրան Մաղաքյան, Գոռ Միքայելյան

Համբարձումյանական գիտական միջոցառման դրամաշնորհներ (2)

Գիտական նախագծեր, դրամաշնորհներ

Ռոսկոսմոս-ԲԱ տիեզերական մնացորդային բեկորների
մշտադիտման նախագիծ (2015-2021)՝ Հայկ Հարությունյան
ԲԱ-CAO դիտողական ծրագիր՝ Տիգրան Մովսիսյան
ԲԱ դիտ. արխիվի թվայնացում (2020-2021)՝ Գոռ Միքայելյան
VW foundation grant (2021-2023)՝ Արմեն Սեդրակյան
COST MW-Gaia (2019-2023)՝ Արեգ Միքայելյան
Erasmus+ (Space Sciences & Technologies, 2020-2021)՝ Արեգ Միքայելյան
NASA «Young Stars»՝ Վլադիմիր Հայրապետյան
IOTA variable stars՝ Atila Poro
ԲԱ-ՃՇՀԱՀ՝ Զորաց քարերի չափագրություն, Գրիգոր Բրուտյան
2.6մ աստղադիտակի միջազգային դիտողական հայտեր

NAS RA BYURAKAN ASTROPHYSICAL OBSERVATORY AFTER V. A. AMBARTSUMIAN (NATIONAL VALUE)

[ՀԱՅ](#) [ENG](#)

ՀՀ ԳԱՍՏ Վ. Ա. ՀԱՄԲԱՐՉՈՒՄՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԲՅՈՒՐԱԿԱՆԻ ԱՍՏՐՈՖԻՏԱՐԱՆ (ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐժԵՐ)

[Home](#)

[About](#)

[Telescopes](#)

[Activities](#)

[Staff](#)

[ComBAO](#)

[Annual Reports](#)

[Visits](#)

[News](#)

[AISky](#)

[Projects](#)

[Collaborations](#)

[Books](#)

[Films](#)

[Publications](#)

[Meetings](#)

[Seminars](#)

[Events](#)

South West and Central Asia
Office of Astronomy for Development

Ամստրոնոմիայի և կենտրոնական Ասիայի
առարկայի զարգացման համար
արևմտաչրջանային գրասենյակ

Byurakan Astrophysical Observatory (BAO) was founded in 1946 on the initiative of academician Victor Ambartsumian, who became the first director of the observatory. It is located on the picturesque southern slope of the mountain Aragats. At the observatory there are five observational instruments installed, the larger ones being 2.6 m Cassegrain telescope and 1m Schmidt telescope. Scientific researches of the observatory are related mainly with the instability phenomena taking place in the Universe.

Since 1946 numerous scientific meetings have been held in Byurakan including four symposia and a colloquium of the IAU.

The architectural ensemble of the observatory comprises the administrative buildings and telescope towers. Buildings constructed during 1940-1950's were designed by the famous Armenian architect Samvel Safarian, while the ones constructed during 1960-1980's by Sargis Gurzadian.

Besides the scientific research the observatory fulfils an informative activity by organizing excursions and lectures for amateurs.

Since 1998 the Byurakan Observatory bears the name of V. A. Ambartsumian.

The FIRST BYURAKAN SURVEY as UNESCO HERITAGE

One of the UNESCO "Memory of the World" documentary heritage items, **Markarian survey** (the **First Byurakan Survey, FBS**), has been created in the Byurakan Astrophysical Observatory (BAO) and is the only scientific heritage UNESCO item in Armenia and one of the rare scientific heritage UNESCO items in the world.

2.6մ աստղադիտակ

- **SCORPIO**

Spectral Camera with Optical Reducer for Photometrical and Interferometric Observations

- **ՎԱԳՐ**

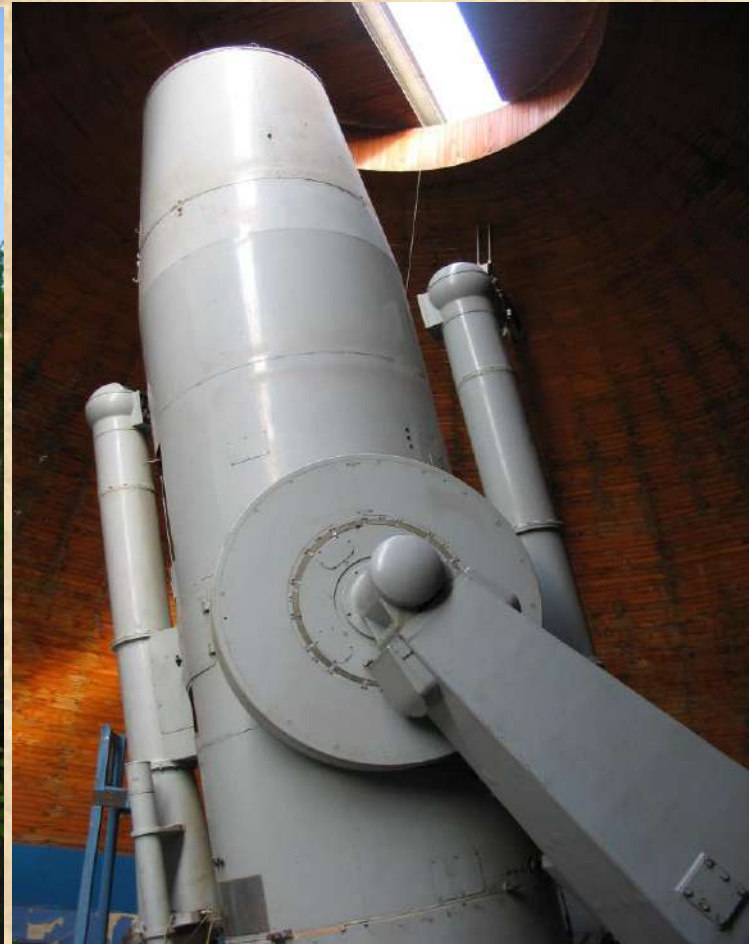
Բազմաբիր սպեկտրագիր (TIGER տիպի)

- **Սպեկլ-
ինտերֆերոմետր**

2.6մ աստղադիտակ

- "LOCATOR" ընկերության հետ ձեռք է բերվել նախնական պայմանավորվածություն 2.6 մ դիտակի շարժական մասի վերանորոգման վերաբերյալ: Քննարկվում էր ֆինանսական լուծման հարցերի իրավաբանական կողմը: Ներկա դրությամբ գործընթացքը կանգ է առել ՀՀ-ն պատերազմական և հետպատերազմական վիճակի պատճառով:
- РОСКОСМОС-ի աշխատակիցների հետ պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել 2.6 մ դիտակի ընդունիչի վերանորոգման համար: Վերանորոգման աշխատանքները հետաձգվեցին COVID-19-ի պատճառով: Սակայն դեկտեմբերի 15-ից հետո Բյուրականի աստղադիտարան ժամանելու են РОСКОСМОС-ի աշխատակիցները, որոնք, բացի իրենց ընթացիկ աշխատանքներից նաև զբաղվելու են 2.6 մ դիտակի ընդունիչի վերանորոգման գործով:

Շմիդտի համակարգի 1մ աստղադիտակ (102/132/213)

Փոքր աստղադիտակներ

Աշխատեցնելու կամ կոնսերվացնելու ռազմավարությունը

ԱՉՏ-14 «Երիտասարդ արեգակներ» ծրագիրը՝ նոր ASI լուսաչափ

1մ Շմիդտի դիտողական հայտերը

Այլ աստղադիտակների դիտողական հայտեր

Դիտողական ծրագրեր՝ մշտադիտումներ

Լենինգրադի կայանի 3 (+1) աստղադիտակները

Ռոբոտային աստղադիտակի հնարավորությունը

Աստղադիտակների հետ աշխատելու կադրերի հարցը

Ավելի բարենպաստ պայմաններում տեղադրելու հարցը

Գիտաժողովներ, զեկուցումներ

EAS 2020 Annual Meeting (former EWASS/JENAM) – Արեգ

Միքայելյան, Գոռ Միքայելյան, Սոնա Ֆարմանյան, Հայկ Աբրահամյան, Նաիրա Ազատյան

07-11.09.2020 – 7-րդ բյուրականյան միջազգային ամառային դպրոց (7BISS) «Աստղագիտություն և տվյալների գիտություն»

14-18.09.2020 – Միջազգային գիտաժողով «Աստղագիտական շրջահայություններ և Մեծ տվյալներ – 2» (ASBD-2)

10-12.11.2020 MEARIM V

8-12.12.2020 IAU S367

ԲԱ/ՀԱԸ դպրոցական դասախոսությունների ծրագիր

Սեմինարներ

N	Ամսաթիվ	Ձեկուցող	Հաստատություն	Երկիր	Վերնագիր	Տեսակ	Ամփ	PDF
18	30 նոյեմբեր, 2020	Գագիկ Տեր-Ղազարյան	ՀՀ ԳՍՍ ԲՍ	Հայաստան	ԲՍ «Բարձր էներգիաների աստղաֆիզիկա» գիտահետազոտական բաժնի ընդհանրացված սեմինար	S		
17	23 նոյեմբեր, 2020	Կամո Գիգոյան	ՀՀ ԳՍՍ ԲՍ	Հայաստան	M աստղեր ընտրված FBS շրջահայությունից. V	S		
16	26 հոկտեմբեր, 2020	Ռուբեն Մեղրեասյան	ՀՀ ԳՍՍ ԲՍ	Հայաստան	ԲՍ «Սկտիվ գալակտիկաներ» գիտահետազոտական բաժնի ընդհանրացված սեմինար	S		
15	28 սեպտեմբեր, 2020	Արմեն Մեղրակյան	ՀՀ ԳՍՍ ԲՍ	Հայաստան	ԲՍ «Տիեզերական կոմպակտ օբյեկտներ և ռելատիվիստական գրավիտացիա» գիտահետազոտական բաժնի ընդհանրացված սեմինար	S		
14	31 օգոստոս, 2020	Գրիգոր Բրուտեան	ՀՀ ԳՍՍ ԲՍ	Հայաստան	ԲՍ «Պատմամշակութային աստղագիտություն» գիտահետազոտական բաժնի ընդհանրացված սեմինար	S		
13	03 օգոստոս, 2020	Գայանե Կոստանյան	ՀՀ ԳՍՍ ԲՍ	Հայաստան	Բյուրականյան առաջին շրջահայության ուշ դասի աստղերի երկրորդ վերանայված և թարմացված քարտարան: FBS ածխածնային աստղերի ուսումնասիրությունը GAIA DR2 տվյալների հիման վրա:	S		
12	27 հուլիս, 2020	Արթուր Նիկողոսյան	ՀՀ ԳՍՍ ԲՍ	Հայաստան	ԲՍ «Տեսական աստղաֆիզիկա» գիտահետազոտական բաժնի ընդհանրացված սեմինար	S		
11	29 հունիս, 2020	Արարատ Եղիկյան	ՀՀ ԳՍՍ ԲՍ	Հայաստան	ԲՍ «Աստղաքիմիա, աստղակենսաբանություն և արտաբեզակնային մոլորակներ» գիտահետազոտական բաժնի ընդհանրացված սեմինար	S		
10	22 հունիս, 2020	Հայկ Աբրահամյան	ՀՀ ԳՍՍ ԲՍ	Հայաստան	Բլազարների օպտիկական փոփոխականությունը	S		
9	15 հունիս, 2020	Հայկ Աբրահամյան	ՀՀ ԳՍՍ ԲՍ	Հայաստան	1400 ՄՀ-ում փոփոխական ռադիո աղբյուրների օպտիկական փոփոխականությունը	S		
8	08 հունիս, 2020	Հայկ Աբրահամյան	ՀՀ ԳՍՍ ԲՍ	Հայաստան	Սկտիվ գալակտիկաների բնույթը ռադիո հատկությունների հիման վրա	S		
7	25 մայիս, 2020	Տիգրան Մաղաքյան	ՀՀ ԳՍՍ ԲՍ	Հայաստան	ԲՍ «Երիտասարդ աստղային օբյեկտներ» գիտահետազոտական բաժնի ընդհանրացված սեմինար	S		
6	11 մայիս, 2020	Հայկ Հարությունյան	ՀՀ ԳՍՍ ԲՍ	Հայաստան	ԲՍ «Մակայուն երևույթներ» գիտահետազոտական բաժնի ընդհանրացված սեմինար	S		
5	04 մայիս, 2020	Արարատ Եղիկյան	ՀՀ ԳՍՍ ԲՍ	Հայաստան	Գազադիմամիկական հոսքերը աստղաֆիզիկայում՝ ակրեցիոն	Rv		

ԲԱ գիտական խորհուրդ

ԳԻՏ անդամներ. Արեգ Միքայելյան – նախագահ, Հայկ Հարությունյան – նախագահի տեղակալ, Ելենա Նիկողոսյան – գիտքարտուղար, Նաիրա Ազատյան, Ռուբեն Անդրեասյան, Գրիգոր Բրուստյան, Արարատ Եղիկյան, Աշոտ Հակոբյան, Տիգրան Մադաթյան, Արթուր Նիկողոսյան, Հովհաննես Պիկիչյան, Գագիկ Տեր-Ղազարյան

Ընդամենը 16 նիստ հունվար-դեկտեմբեր ամիսներին: Քննարկված հարցերը.

20.01.2020 ԲԱ-75 նախապատրաստումը: ՀՀ նախագահի մրցանակի առաջադրում ԲԱ-ից: ComBAO-ի հետ կապված Ա. Մահտեսյանի բողոքը:

30.03.2020 Բաժնի վարիչների հաշվետվությունը բաժինների աշխատանքի վերաբերյալ: Ա. Միքայելյանի ելույթը ներկա իրավիճակում աշխատանքի կազմակերպման վերաբերյալ:

06.04.2020 Ներկա իրավիճակը և աշխատանքի կազմակերպումը (Ա. Միքայելյան): Բաժնի վարիչների հաշվետվությունը բաժինների աշխատանքի վերաբերյալ:

13.04.2020 Բաժնի վարիչների հաշվետվությունը բաժինների աշխատանքի վերաբերյալ:

20.04.2020 ԲԱ հետ կապված դատական գործեր: ComBAO ամփոփագրերը: ՎՀ մրցանակ 2020թ., ANSEF, ԳԿ Հայ-ռուսական նախագիծ: Բաժնի վարիչների հաշվետվությունը:

27.04.2020 Առաջիկա աշխատանքի կազմակերպումը (ԲԱ հրամանը): ԲԱ տնօրենի ժամկետը, նոր նշանակումը 2 տարով: ԳԿ հայ-ռուսական նախագիծը: ComBAO ամփոփագրերը ADS-ում: ԲԱ-75 գիրքը: ՎՀ մրցանակ 2020թ.: Բաժնի վարիչների հաշվետվությունը:

07.05.2020 Առաջիկա աշխատանքի կազմակերպումը (ԲԱ հրամանը, աշխատանքի կազմակերպումը բաժինների ներսում): ՎՀ նախագծերի պայմանագրերը: Բաժնի վարիչների հաշվետվությունը:

11.05.2020 Առաջիկա աշխատանքի կազմակերպումը (ԲԱ հրամանը, աշխատանքի կազմակերպումը բաժինների ներսում): ԲԱ տնօրենի ժամկետը, նոր նշանակումը 2 տարով (3-ամյա հաշվետվությունը և 2-ամյա ծրագիրը): ԲԱ-75 գիրքը: Բաժնի վարիչների հաշվետվությունը:

18.05.2020 Ընթացիկ աշխատանքների կազմակերպումը:

08.06.2020 1. COVID-19 ժամանակաշրջանում ԲԱ առաջիկա աշխատանքների կազմակերպումը, 2. ԲԱ 2.6մ աստղադիտակի աշխատանքի կազմակերպումը, 3. Փոքր դիտողական նախագծերի մասին, 4. Հայկ Աբրահամյանի թեկն. թեզի ԳԻՏ կարծիք (փարձագետներ), 5. Բաժինների կարճ տեղեկատվությունը, 6. ԲԱ ԳԻՏ փոփոխությունները: Դատական վճիռներ (Տ. Մովսիսյանի հետ կապված խնդիրները):

07.07.2020 Հայկ Աբրահամյանի թեկնածուական թեզի վերաբերյալ ԳԻՏ կարծիքը: ԲԱ գիտական և այլ նախագծերը (ԲԱ 2.6մ, ԲԱ դիտողական արխիվ և այլն):

ԲԱ մասնագիտական խորհուրդ

ՄԽ 048՝ Ա.03.02 – «Աստղաֆիզիկա, ռադիոաստղագիտություն»

ՄԽ անդամներ.

Տիգրան Մադաթյան – նախագահ

Արեգ Միքայելյան – նախագահի տեղակալ

Ելենա Նիկողոսյան – գիտքարտուղար

Ռուանդ Ավագյան, Արմեն Գյուլբուդադյան, Գևորգ Հաջյան,

Հայկ Հարությունյան, Արթուր Նիկողոսյան, Վարդան Սահակյան,

Արամ Սահարյան, Գագիկ Տեր-Ղազարյան

2020թ. պաշտպանության ներկայացված և պատրաստվող թեզերը.

Հայկ Աբրահամյան – 22 սեպտեմբեր 2020թ.

Նաիրա Ազատյան, Գայանե Կոստանդյան, Անահիտ Սամսոնյան, Գուրգեն Պարոնյան, Հասմիկ Անդրեասյան, Գոռ Միքայելյան, Սոնա Փարմանյան, Արմեն Հակոբյան

Կիրառական աստղագիտության կենտրոն

Կենտրոնի ղեկավար. **Հայկ Հարությունյան**

Կենտրոնի կազմը. **Նորայր Մելիքյան, Ելենա Նիկողոսյան,**

Նաիրա Ազատյան, Հայկ Աբրահամյան, Գուրգեն Պարոնյան,

Գոռ Միքայելյան, Հասմիկ Անդրեասյան, Դերենիկ Անդրեասյան,
Սուրեն Խաչատրյան

Համատեղ հայ-ռուսական կայանում դիտողական գիշերների ընթացքում կատարվել են չափումներ և վերականգնվել ուղեծրեր արհեստական արբանյակների համար:

Այլ գործունեություն. շինարարական և վերանորոգման աշխատանքներ

Դիտողական աստղագիտության բաժին

Բաժնի ղեկավար. **Ելենա Նիկողոսյան**

Բաժնի կազմը. Գուրգեն Պարոնյան, Արթուր Ամիրխանյան, Վազգեն Գաբրիելյան

Գործունեություն.

- ☐ 2.6մ աստղադիտակ
- ☐ 1մ Շմիդտի համակարգի աստղադիտակ
- ☐ Փոքր աստղադիտակներ
- ☐ Դիտողական սարքավորում

2020թ. կարևորագույն արդյունքներ.

- 2.6մ աստղադիտակի էլեկտրոնիկայի արդիականացման նախագիծ
- Փոքր աստղադիտակների վերաշահագործում. AZT-14, 0.5մ Շմիդտ

Աստղաինֆորմատիկայի բաժին

Բաժնի ղեկավար. **Գոռ Միքայելյան**

Բաժնի կազմը. Հասմիկ Մելքումյան, Դերենիկ Անդրեասյան, Արշալույս Անդրեասյան, Հովհաննես Խաչատրյան

Գործունեություն.

- ❑ Համակարգչային ցանց, համացանց, ԲԱ համացանցային կայքէջ,
- ❑ Գիտական գրադարանի թվայնացում, դիտողական արխիվի թվայնացում,
- ❑ Հայկական վիրտուալ աստղադիտարան,
- ❑ Հաշվողական աստղաֆիզիկա, աստղավիճակագրություն, մոդելավորում, անիմացիաներ, սիմուլյացիաներ, պատկերավորում, լաբորատոր աստղաֆիզիկա, այլ խնդիրներ

2020թ. կարևորագույն արդյունքներ.

Թվայնացման նախագծի վերսկսումը՝ 8517 թիթեղ և ժապավեն:

Վիրտուալ աստղադիտարանների հայ-գերմանական ծրագիրը՝ DFBS սպեկտրների առցանց ծառայությունը:

ԲԱ – ՀՀ ԳԱԱ ԻԱՊԻ համագործակցությունը:

Համացանցային նոր մատակարարող՝ Վիրուսնետ, 60 Մբ/վրկ:

10 նոր համակարգիչների ձեռքբերում՝ ստացիոնար և դյուրակիր: 4 տպիչ:

Հանրային կապերի բաժին

Բաժնի ղեկավար. **Սոնա Ֆարմանյան**

Բաժնի կազմը. Մելինե Ասրյան, Դիանա Արզումանյան, Վարսիկ Հարությունյան, ՎՀ տուն-թանգարան, այցելավարներ

Գործունեություն.

- ☐ ԲԱ գովազդ
- ☐ ԲԱ համացանցային կայքէջի ձևավորում, ԲԱ ՖԲ կայքէջը
- ☐ Տարածքի և ինտերիերների ձևավորում
- ☐ Լրագրություն (մամուլի ծառայություն)
- ☐ Հրատարակչություն
- ☐ Այցելություններ՝ հանրամատչելի այցելություններ (էքսկուրսիա), պատվավոր հյուրեր
- ☐ Աստղացուցարան
- ☐ Հյուրանոց
- ☐ Միջոցառումների կազմակերպում
- ☐ Ֆոնդհայթայթում (Fundraising)

ՄԱՄ տարածաշրջանային կենտրոն

Կենտրոնի ղեկավար. Արեգ Միքայելյան

Կենտրոնի համակարգող՝ Սոնա Ֆարմանյան

Կենտրոնի կազմը՝ Հայկ Աբրահամյան, Գոռ Միքայելյան

Գործունեություն.

OAD/ROADs telecons

SWCA ROAD telecons

Combined Business Plan

IAU Strategic Plan

2020թ. OAD դրամաշնորհ

2019-2020թ. IAU100 Centennial

դրամաշնորհ՝ Astro Tourism

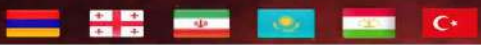
Զեկուցումներ EWASS-2020-ում

Պայմանագրի երկարաձգում

2021-2026թթ. համար

South West and Central Asia Regional Office of Astronomy for Development

[Home](#) [About](#) [SWCA Astronomy](#) [OAD / ROADs](#) [Activities](#) [News](#) [Resources](#) [Contacts](#)

The International Astronomical Union's (IAU) Office of Astronomy for Development (OAD) has established new coordinating offices in Armenia, Colombia, Jordan, Nigeria and Portugal. Supporting the use of astronomy as a tool for development in specific regions and languages, the new partnerships form part of the IAU's decadal strategic plan — which aims to realise the societal benefits of astronomy.

The agreements were signed at the Hawaii Convention Centre in Honolulu, Hawaii, during the IAU's triennial General Assembly. The final signatures were received during a media event on Thursday 13 August 2016.

The five new offices will perform two important functions. Regional offices will coordinate astronomy for development activities in nearby countries, whilst language expertise centres will deal with language and/or cultural aspects. Each of the offices will be hosted by a local institution or consortium of institutes and supported in their efforts by regional partners.

The new coordinating offices of astronomy for development are as follows:

1. The South West Asian Regional Office, hosted at the Byuretan Astrophysical Observatory (BAO) in Armenia.
2. The Andean Regional Office, hosted at three collaborating institutions: Universidad de Los Andes (Colombia), Parque Explora-Planetario de Medellin (Colombia), and Sociedad Chilena de Astronomia (Chile).
3. The Arab Regional Office and Arabic Language Expertise Centre, hosted by the Arab Union for Astronomy and Space Sciences and located at the United Nations Regional Centre for Space Science and Technology Education in Jordan.
4. The West African Regional Office, hosted at the Centre for Basic Space Science (CBSS), National Space Research and Development Agency (NASRDA) in Nigeria.
5. The Portuguese Language Expertise Centre, hosted at Núcleo Interactivo de Astronomia (NUGLIO), in collaboration with the Institute of Astrophysics and Space Sciences in Portugal.

Together with existing offices around the world — the East Asian Regional Office and Chinese Language Expertise Centre in China, the East African Regional Office in Ethiopia, the South East Asian Regional Office in Thailand, and the Southern African Regional Office in Zambia — the OAD now comprises a network of eight regional offices and three language expertise centres.

ԵՊՀ ընդհանուր ֆիզիկայի և աստղաֆիզիկայի ամբիոն

ԲԱ աշխատակիցները որպես ԵՊՀ դասախոսներ.

Արարատ Եղիկյան

Աշոտ Հակոբյան

Հայկ Հարությունյան

Տիգրան Մաղաքյան

Արեգ Միքայելյան

Տիգրան Մովսիսյան

Հովհաննես Պիկիչյան

2019-2020թթ. - Վ. Համբարձումյանի անվ. միջազգային գիտական
մրցանակի մագիստրոսական կրթաթոշակները

ԵՊՀ տեսական ֆիզիկայի ամբիոն՝ Արուս Հարությունյան

Հայ-ռուսական (սլավոնական) համալսարան

Եվրոպական համալսարան

ՀՀ ԳԱԱ ԳԿՄԿ

«Աստղաֆիզիկա» հանդես

ԲԱ աշխատակիցները «Աստղաֆիզիկայի» խմբկուլեգիայում.

Արթուր Նիկողոսյան – գլխավոր խմբագիր

Հայկ Հարությունյան – գլխավոր խմբագրի տեղակալ

Աշոտ Հակոբյան – պատասխանատու քարտուղար

Տիգրան Մաղաքյան

Արեգ Միքայելյան

Էլմա Պարսամյան

ԲԱ 2020թ. հոդվածները «Աստղաֆիզիկայի» 63 հատորի 1-4 համարներում՝ 10

2018թ. ազդեցության գործակիցը (ԱԳ, IF)՝ 0.670 (ԱԳ ունեցող աստղագիտական 75 ամսագրերի ցանկում 54-րդը). 2019թ.՝

Latex, համացանցային կայքէջը

«ԲԱ հաղորդումներ»

Հիմնադիր՝ Վիկտոր Համբարձումյան, հրատարակվել է 1946-1991, 63 հատոր, 2019-2020թթ.՝ **ամփոփագրերի թվայնացումը և ADS-ում տեղադրումը**

Խմբագրական կազմը՝ Հայկ Հարությունյան՝ գլխավոր խմբագիր, Տիգրան Մաղաքյան՝ գլխավոր խմբագրի տեղակալ, Ելենա Նիկողոսյան՝ պատասխանատու քարտուղար, Նորայր Մելիքյան, Արեգ Միքայելյան, Հովհաննես Պիկիցյան

- Գրախոսությունը՝ տեղական, ազդեցության գործակիցը՝ ԱԳ, DOI
- ADS, այլ միջազգային տվյալների շտեմարաններ
- Համացանցային կայքէջ, Latex style, նախկին բոլոր հատորները և համարները, խմբագրական կազմը, ընդունվող հոդվածների բնույթը, կանոններ հեղինակների համար, ևն

2020-ին՝ հատոր 67-1 (հունիս), այդ թվում՝ 2019թ. տարածաշրջանային աշխատաժողովի նյութերը՝ 20 հոդված (8+12), այդ թվում՝ ԲԱ աշխատակիցների կողմից՝ 10 (6+4), հատոր 67-2 (դեկտեմբեր), այդ թվում՝ 2020թ. ASBD-2 նյութերը՝ 25

Ընդ. 2017-2020՝ 104 (12+14+30+13+10+20+25) հոդված 7 համարում:

Ինժեներա-տեխնիկական անձնակազմ

Ղեկավար՝ գլխավոր ինժեներ Աշոտ Պետրոսյան
Մեխանիկական արհեստանոցի վարիչ՝ Հենրիկ Դափումյան
Ինժեներների և տեխնիկների որակավորում՝ գլխավոր
ինժեներ, առաջատար ինժեներ, ավագ ինժեներ,
ինժեներ, կրտսեր ինժեներ, ավագ տեխնիկ, տեխնիկ
Աշխատավարձերի վերաբաշխումը
Ներգրավումը աստղադիտակների աշխատանքում
Ինժեներական կադրերի մրցույթի հայտարարություն
Ինժեներ-ուսանողների ամառային պրակտիկա, ամառային
դպրոց (պայմանավորվածությունը Ճարտարագիտական
համալսարանի ռեկտորի հետ)
Դիտող աստղագետների կամ ասիստենտների հարցը
Ռոբոտային աստղադիտակներ

Տնտեսական անձնակազմ

Տնտեսական մասի ղեկավար՝ Միշա Ալեքսանյան

Պահակապետ՝ Արսեն Ալեքսանյան

- Վարորդներ
- Բանվորներ, այգեպաններ
- Պահակներ
- Հավաքարարներ

ԲԱ տարածքը և շինությունները

ԲԱ տրանսպորտային միջոցները

Անվտանգությունը, պահակային ծառայությունը

Վերանորոգման և շինարարական աշխատանքներ

ԲԱ 2019թ. և 2020թ. 11 ամսվա ֆինանսավորման աղբյուրները

		2019թ.	2020թ.11.ամիս
1	ԲՅՈՒՋԵ	243866,4	242072,0
1.1	Բազային ֆինանսավորում	214562,3	215516,8
1.2	Թեմատիկ ֆինանսավորում	4480,0	3200.0
1.3	Գիտական ստիճանի հավելավճարներ	8350,0	6750.0
1.4	Արդյունավետ գիտաշխատողների ծրագիր	3378,0	2781.6
1.5	Ասպիրանտի կրթաթոշակ	137,5	290,0
1.6	Ասպիրանտի դեկավարի վճարներ	80,6	88,00
1.7	Դրամաշնորհ / Վ. Համբարձումյանական մրցանակ /	8815,2	11745,2
1,8	Գործ.ԳԱԱ	2234,8	223.9
1.9	Գիտ.միջ.ԳՊԿ	1428,0	1476.5
1.10	Պաշտպան. Աջակց. համար	400,0	0
2	ԱՐՏԱԲՅՈՒՋԵ	57700,8	49444,8
2.1	Ծառայությունների մատուցման պայմանագրեր/Ռուսաստան	29555,6	33148.5
2.2	Ծառայությունների մատուցում/ՄՏՍ-Ղ.Տելեկոմ և Ինկրիպտ/	3524,0	3122,3
2.3	Էքսկուրսիա	17821,9	5111,4
2.4	Վարձակալություն	2413,5	1935.0
2.5	Բնակ.սպասարկում	768,0	291.0
2.6	Էլեկտրաէներգիայի փոխհատուցում /աշխատավարձից և վճարումներից/	1907,5	1093,1
3	Նվիրաբերություն /ծառայություն/	0	3000,0
	Դրամաշնորհ /ANSEF 2 հոգի/	1556,6	331.3
	Այլ եկամուտներ /վաճառք/	153,7	1452.2
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	301567,1	291516,8

**ՀՀ ԳԱԱ Վ. Համբարձումյանի անվան ԲԱ
2019թ. և 2020 թ. 11 ամիսների ծախսերը**

	2019թ	2020թ (11 ամիս)
Աշխատավարձ	219158.4	203249.5
Տնտեսական գույք	2137	763.8
Համակարգչային տեխնիկա	4244.6	4819
Սարքավորումներ	12668.9	846.4
Էլեկտրաէներգիա	13686.9	9680.6
Գազ	4353.8	2821.7
Տրանսպորտային ծախսեր	7107.6	5128.8

Գիտական գործունեությանը նպաստող ծախսեր

1. Աշխատավարձ (2018թ. և 2020թ. ավելացում); ԳԿ այլ
2. Լրացուցիչ գիտական, գիտատեխնիկական, գիտակազմակերպական, կիրառական աշխատանք՝ 2.6մ աստղադիտակի պատասխանատու դիտողներ, ԲԱ դիտողական արխիվի թվայնացման նախագիծ, Ռոսկոսմոսի տիեզերական մնացորդային բեկորների մշտադիտումներ, ՄԱՄ տարածաշրջանային աստղագիտական կենտրոն ևն
3. Պարգևատրումներ՝ 13-րդ աշխատավարձ, **լրացուցիչ 2020թ.**
4. Գիտական գործուղումների աջակցություն
5. Գիտական սարքավորումների ձեռքբերում և արդիականացում
6. Համակարգչային տեխնիկա
7. «Աստղաֆիզիկա» և «ԲԱ հաղորդումներ» ամսագրերի հոդվածների խրախուսում՝ 80000, 40000 և 20000 ՀՀԴ
8. «ԲԱ հաղորդումներ» («Աստղաֆիզիկա») ամսագրի հոդվածների գրախոսությունների վճար 5000 ՀՀԴ (ԲԱ),
9. **Այլ գրախոսություններ՝** թեզեր, նախագծեր և այլն
10. Աշխատասենյակների վերանորոգում

Խնդիրներ

- **ԲԱ և աստղադիտակների ռազմավարությունը**
- **Մասնակցությունը միջազգային խոշոր ծրագրերին**
- **Ժամանակակից դիտողական սարքավորման պակասը**
- **Աստղադիտակների ռազմավարությունը, 2.6մ աստղադիտակի անարդյունավետ աշխատանքը**
- **Երիտ. մասնագետների պակասը, կադրերի ներհոսքը**
- **Որակյալ ինժեներների պակասը**
- **Ժամանակակից գիտական միջավայրի ստեղծումը**
- **Գիտության թերի ֆինանսավորումը**
- **Միջնյուղային գիտությունների թերի զարգացումը**
- **ԲԱ շինությունների վերանորոգման կարիքը**
- **Աստղագիտական կրթության հարցերը, (հայերեն) համացանցային էջերի պակասը**
- **Բարեփոխումների դանդաղ ընթացքը**

ԲԱ իրավական հարցերը, թագավարակ և պատերազմ

- ԲԱ որոշ աշխատակիցների դատական հայցերը:
- ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարություն
- ՀՀ Ազգային ժողովի ԿԳՄԵՍ մշտական հանձնաժողով
- Ոստիկանություն
- ԱԱԾ
- ՊԵԿ, ՀԾԿՀ
- Նամակներ տարբեր ատյաններ

Ֆիննախ ստուգումները՝ 2020թ. հոկտեմբեր-նոյեմբեր:
Բարձրագույն կրթության և գիտության մասին օրենքը
Թագավարակ (COVID-19)

27.09-09.11 Պատերազմը և ԲԱ

ԲԱ-75 նախապատրաստումը

- **ԲԱ-75 հանդիսավոր նիստ**
- **ԲԱ-75 գիրք՝** ներածություն, պատմությունը, ԲԱ աստղագետները, ԲԱ աստղադիտակները, այլ սարքավորումը, գիտ. նվաճումներն ըստ բաժինների, գիտաժողովներն ու ամառային դպրոցները, պաշտպանությունները, մատենագրություն, լուսանկարներ և այլն
- **ComBAO ամփոփագրերի թվայնացումը**
- **ԲԱ դիտողական արխիվի թվայնացման նախագիծը**
- **ԲԱ-75 կինոնկար**
- **ԲԱ-75 ցուցահանդես (BAO-75 Expo)**
- **ՄԱՄ կամ այլ միջազգային գիտաժողով**
- **ԲԱ (Հայ աստղագիտության պատմության) թանգարան**
- **ԲԱ-75 նամականիշ**
- **Անվանակոչություններ**
- **Կառավարական պարգևներ, պարգևատրություններ**
- **Վերանորոգման և բարեկարգման աշխատանքներ**
- **Հանրային գործունեություն, հանրային միջոցառումներ**

Գիտական գործունեության ամփոփ արդյունքներ

Գրախոսվող հոդվածներ	49
Հոդվածներ գիտաժողովների նյութերում	5
Գրքեր և ժողովածուների խմբագրում	1
Ընդամենը հրապարակումներ	55
Գիտաժողովներ և այլ միջոցառումներ	3
Մասնակցություն գիտաժողովներին և դպրոցներին	35
Չեկուցումներ	20
Սեմինարներ	18
Գիտաինժեներական անձնակազմի ժողովներ	5
ԳԽ նիստեր	16
Տնօրինության նիստեր	12
Աշխատանքային խորհրդակցություններ	~10
Գործուղումներ	13
Գիտնականների այցելություններ	10
Նախագծեր և դրամաշնորհներ	22

Կարևորագույն փաստերն ու իրադարձությունները

Գիտական արդյունքները: Գրախոսվող հոդվածները՝ 49

ՎՀ մրցանակի հետազոտական դրամաշնորհներ 2019-2020՝ 8
նախագիծ, 19 գիտաշխատող

Այլ դրամաշնորհներ, նախագծեր

Երիտ. կադրեր՝ Հայկ, Անդրանիկ, Դերենիկ, Արշալույս, Հովհաննես
1946-1990 թթ.-ի ComBAO-ի հոդվածների ամփոփագրերի
ռուսերենից անգլերեն թարգմանությունը և ADS-ում տեղադրելը

ԲԱ դիտողական արխիվի թվայնացումը 2020-2021

ՀՀ նախագահի մրցանակ 2020

Արարատ Եղիկյանի դոկտորական և Հայկ Աբրահամյանի
թեկնածուական թեզերի պաշտպանությունը

7BISS & ASBD-2

ԲԱ-75 գրքի նախապատրաստումը

ԲԱ-75 այլ միջոցառումները

ԲԱ համացանցային կայքէջի էական բարելավումը

Շնորհակալություն